

Fundacja Terra Desolata

Sprawozdanie merytoryczne z działalności w okresie 1 stycznia – 31 grudnia 2019 r

I. DANE FUNDACJI

Fundacja Terra Desolata
ul. Rogalskiego 5/50, 03-982 Warszawa
wpisana do KRS w dn. 16.06.2018 pod numerem” 0000736650
NIP: 1132977100
REGON: 380548781
e-mail: archeologia@terradesolata.pl
strona www: <https://terradesolata.pl/>

Zarząd Fundacji:

Iwona Lewoc - Prezes
Kamil Niemczak - Viceprezes
Marcin Zielonka - Dyrektor
Monika Radzikowska – Członek Zarządu
Marek Makola – Członek Zarządu
Rafał Cywiński – Członek Zarządu

Rada Fundatorów:

Konrad Jeziński
Marta Cywińska
Paweł Drzazga
Marcin Macios
Dagmara Morozowicz
Katarzyna Orkowska
Urszula Sroczyńska

II. CEL, ZASADY, FORMY I ZAKRES DZIAŁALNOŚCI STATUTOWEJ:

Celem Fundacji jest prowadzenie działalności naukowo-badawczej, edukacyjno-oświatowej, kulturalnej w dziedzinie archeologii i nauk historycznych, a także w zakresie wspierania, ochrony, i promocji dziedzictwa kulturowego.

Fundacja realizuje swoje cele poprzez:

- 1) wykonywanie i współfinansowanie zadań naukowo-badawczych w dziedzinie archeologii;
- 2) dokumentację i inwentaryzację obiektów zabytkowych i stanowisk archeologicznych;
- 3) zastosowanie i wdrażanie najnowszych technik dokumentacyjnych;
- 4) ustalania standardów i procedur rewitalizacji zabytków;
- 5) analizę i rekonstrukcję zabytkowego krajobrazu;
- 6) interdyscyplinarną analizę zabytków ruchomych i nieruchomych;
- 7) współpracę z instytucjami państwowymi i samorządowymi, muzeami, organizacjami pozarządowymi, a w szczególności stowarzyszeniami i fundacjami oraz osobami fizycznymi, działającymi w zakresie objętym celem Fundacji;
- 8) działalność edukacyjną i oświatową, poprzez promocję dziedzictwa kulturowego m. in. rekonstrukcję

historyczną, wśród dzieci, młodzieży i dorosłych;

9) organizowanie i wspieranie konferencji naukowych o tematyce związanej z ochroną i promocją dóbr kultury, w szczególności ochroną i promocją dziedzictwa archeologicznego;

10) organizowanie i wspieranie wystaw o tematyce związanej z ochroną i promocją dóbr kultury, w szczególności ochroną i promocją dziedzictwa archeologicznego;

11) prowadzenie i wspieranie działalności wydawniczej w formie publikacji naukowych i popularnonaukowych;

12) przyznawanie stypendiów i nagród dla osób biorących udział w realizacji celu Fundacji oraz organizowanie i finansowanie nieodpłatnych konferencji i seminariów w zakresie tego celu;

13) skupianie wokół idei Fundacji ludzi w Polsce i poza jej granicami, w tym w szczególności młodzieży oraz przedstawicieli środowisk twórczych, intelektualnych i naukowych;

14) upowszechnianie wiedzy w zakresie objętym celami Fundacji: w Internecie, w środkach masowego przekazu, w tym w formie audycji, filmów, artykułów oraz reportaży i wywiadów w prasie, radio, telewizji oraz za pomocą działalności wydawniczej;

15) organizowanie spotkań służących wymianie doświadczeń osób i jednostek organizacyjnych prowadzących działalność w zakresie zbieżnym z celami Fundacji, a także upowszechnianie tych doświadczeń oraz udzielanie porad i pomocy osobom zamierzającym tworzyć organizacje o podobnym do Fundacji profilu działania;

16) współpracę międzynarodową na rzecz ochrony dziedzictwa kulturowego z instytucjami, organizacjami i osobami z zagranicy dla osiągnięcia wspólnych celów statutowych.

2. Działalność Fundacji, o której mowa w ust.1, ma w całości charakter nieodpłatny.

II.1. Działalność edukacyjna:

W roku 2019 Fundacja rozwijała działania edukacyjne w ramach popularyzacji nauki i udostępniania jej zarówno osobom z małych miejscowości jak i podczas wydarzeń organizowanych w m. st. Warszawa.

11 maja Fundacja wzięła udział w Pikniku Naukowym Polskiego Radia i Centrum Nauki Kopernik. Przygotowane zostało stanowisko edukacyjne zgodne z wymogami organizatorów, prezentujące historię techniki oraz metody pracy archeologów. W czerwcu zostały przeprowadzone także bezpłatne otwarte warsztaty archeologiczne w Warszawie, w kawiarni Magia Polski Wschodniej.

Na Mazurach Fundacja kontynuowała współpracę z dotychczasowymi partnerami. W maju odbyły się zajęcia w ramach Nocy Muzeów w Muzeum Regionalnym im. Walentyny Dermackiej w Pieckach, natomiast w lipcu, w tym samym miejscu, Fundacja wzięła czynny udział w Festiwalu Ceramiki. W listopadzie zorganizowano także bezpłatne warsztaty w ramach Festiwalu Nauki Instytutu Badawczego Mazurskiego Parku Krajobrazowego w Mikołajkach.

W 2019 r. Fundacja Terra Desolata realizowała projekt *“Jestem stąd - działania edukacyjne i kulturalne promujące różnorodność dziedzictwa regionu Mazur”* współfinansowany ze środków Fundacji PZU w ramach udzielonej dotacji w trybie pozakonkursowym. Od marca do listopada przeprowadzono 5 aktywności:

- 1) *Podziel się swoją historią* - przeprowadzono szereg wywiadów z mieszkańcami gminy Piecki i okolic, mających na celu poznanie i spisania wspomnień dotyczących ostatniego stulecia, ze szczególnym naciskiem na powojenne zasiedlanie Mazur i budowanie świadomości. Wszystkie wywiady zostały opracowane przez etnologa i zaprezentowane podczas wystawy *Jestem stąd*, której otwarcie nastąpiło 21 lipca w Gminnym Ośrodku Kultury Sportu i Rekreacji w Pieckach. Wystawa była udostępniona dla zwiedzających do sierpnia 2019 r.

- 2) *Dzień Nauki „Kalejdoskop”* - wydarzenie zorganizowane przy współpracy ze Stowarzyszeniem Przyjazne Spychowo jako impreza towarzysząca do corocznego *Powrotu Juranda*. 13 lipca w Spychowie przygotowano 19 stanowisk edukacyjnych prezentujących różne gałęzie nauki i kultury, m.in. archeologię, etnografię, chemię, fizykę, biologię, teatr i inne. Uczestnicy - dorośli, młodzież i dzieci - na każdym z nich mogli wziąć udział w mini-warsztatach, obejrzeć pokaz lub samodzielnie przeprowadzić doświadczenie. Podczas Dnia Nauki na scenie miał także miejsce pokaz iluzjonistyczny oraz przedstawienie teatralne wystawione przez Stowarzyszenie Twórców i Orędowników Kultury Anima nawiązujące do lokalnego folkloru. W Dniu Nauki wzięli udział także przedstawiciele Mazurskiego Parku Krajobrazowego oraz Nadleśnictwa Spychowo organizując własne stanowiska edukacyjne.
- 3) *Wystawa „Bałtowie nieznaną historią mazurskiej ziemi”* - zorganizowana w siedzibie Mazurskiego Parku Krajobrazowego w Krutyń. Wystawa prezentowała zabytki i ich rekonstrukcje pochodzące z rejonu Mazur, w tym również artefakty pozyskane podczas wykopalisk Fundacji na terenie gminy Piecki. Wydarzenie miało na celu przybliżenie archeologicznego dziedzictwa mieszkańcom terenów, na których prowadzi się badania bez konieczności wyjazdu do Mrągowa, Olsztyna lub Warszawy. Otwarcie wystawy miało miejsce 19 lipca, można ją było zwiedzać do października. Partnerem tej części został Instytut Archeologii Uniwersytetu Warszawskiego oraz Państwowe Muzeum Archeologiczne, którzy udostępniłi część swoich zbiorów. Ekspozycje zostały umieszczone w zabezpieczonych gablotach, dzięki współpracy Muzeum im. Wojciecha Kętrzyńskiego w Kętrzynie.
- 4) *Turniej Gier Dawnych „Zagrajmy!”* - zorganizowano 20 lipca w Szkole Podstawowej w Nawiadach. Podczas tej aktywności uczestnicy - dzieci i młodzież z okolicznych wsi - mieli okazję poznać i zagrać w historyczne gry, zarówno planszowe, jak i ruchowe. Zaprezentowano najstarsze formy tej rozrywki, których metryka sięga czasów starożytnych, jak i te, w które grali na podwórkach ich rodzice i dziadkowie. Zwycięzcy poszczególnych kategorii Turnieju otrzymali nagrody rzeczowe.
- 5) *Warsztaty „Tropem niepodległości”* - zajęcia prowadzono w listopadzie. Odbiorcami było 11 grup uczniów z 5 szkół gmin Piecki i Świętajno: łącznie 11 grup szkolnych. Podczas warsztatów uczestnicy mieli okazję poszerzyć swoją wiedzę na temat historii utraty i odzyskania niepodległości oraz budowy wolnego kraju. Zajęcia wykorzystywały elementy tzw. pokoju zagadek przygotowanych wg autorskiego programu Fundacji.

Działalność naukowa i edukacyjna została również przybliżona podczas audycji radiowych Czwórki Polskiego Radia oraz Radia Olsztyn. Przez cały rok w ramach popularyzacji nauki, a szczególnie archeologii, na stronach i profilach w serwisach społecznościowych Fundacji pojawiały się artykuły i noty o charakterze edukacyjnym.

II.2. Działalność naukowa:

W 2019 r. Fundacja kontynuowała badania naukowe z zakresu archeologii w mikroregionie jezior: Mojtyny, Nawiady i Wielki Zyzdrój (gm. Piecki). Zostały przeprowadzone badania powierzchniowe przy użyciu wykrywaczy metali mające na celu sprawdzenie obszaru pod kątem obecności stanowisk archeologicznych. Udało się ustalić lokalizację jednego archiwalnego (badanego przez II wojnę światową przez archeologów pruskich) cmentarzyska w m. Stare Kiełbonki (*niem.* Alt-Kelbonken), pow. mrągowski. Odtwarzanie archeologicznej mapy południowej części pow. mrągowskiego to działania prowadzone od początku istnienia Fundacji.

W 2019 r. kontynuowano badania wykopaliskowe na stanowisku Wólka Prusinowska, stan. 1.

Jest to nekropolia bałtyjska z okresu wędrówek ludów. Stanowisko po raz pierwszy badane było na przełomie XIX i XX w. przez archeologów niemieckich. Zostało ono ponownie odnalezione i zweryfikowane w 2017 r.

Prace wykopaliskowe w 2019 roku były planowane w oparciu o wyniki badań geofizycznych z roku 2018.

Zgodnie z wcześniejszymi ustaleniami, wykopy założono w dwóch miejscach w obrębie stanowiska – na obszarze, gdzie zarejestrowano anomalie oraz w strefie widocznych śladów po badaniach niemieckich.

W trakcie sezonu przebadano trochę ponad 100 m² powierzchni stanowiska. Odnaleziono 4 bezpopielnicowe groby ciałopalne. W jednym z obiektów znajdowały się fragmenty przepalonego glinianego pucharka na pustej nóżce. Analiza antropologiczna wykazała, iż był to pochówek mężczyzny pow. 23 lat. Na wyposażenie najbogatszego z odnalezionych z grobów składała się niewielka, brązowa zapinka typu Wólka Prusinowska, kilkanaście całych lub fragmentów dwu stożkowych paciorków ze spiralnie skręconego, brązowego drutu oraz gliniany przęślik w kształcie naczynia. Był to pochówek podwójny - osoby dorosłej z dzieckiem poniżej 1 miesiąca życia. Dwa pozostałe obiekty nie zawierały wyposażenia.

W wykopach założonych w części stanowiska przebadanej przez archeologów niemieckich odnaleziono kilkadziesiąt fragmentów ceramiki i pojedyncze fragmenty przedmiotów metalowych.

Pozyskane zabytki potwierdzają późną chronologię stanowiska (rozwinęty okres wędrówek ludów).

Podczas prac terenowych prowadzono także bieżącą dokumentację opisową, fotograficzną i rysunkową zgodną ze standardami przyjętymi w archeologii.

Prace prowadzone były z przy wsparciu Instytutu Archeologii UW pod kierownictwem mgr Iwony Lewoc i mgr. Kamila Niemczaka. Badania terenowe trwały w dniach 01-31 lipca 2019 zgodnie z wydanym przez Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Olsztynie pozwoleniem, nr pisma 6178/2019.

Poza pracami w terenie podjęto kolejne działania związane z opracowaniem i konserwacją pozyskanego materiału. Dzięki wsparciu finansowemu Fundacji na Rzecz Studentów i Absolwentów Uniwersytetu Warszawskiego „Universitatis Varsoviensis” udało się przeprowadzić datowanie radiowęglowe brązowej zapinki tarczowatej z drewnianą wkładką odnalezioną w 2017 roku. Konserwacją zabytków metalowych zajmował się zespół Fundacji przy wsparciu merytorycznym pracowników Instytutu Archeologii UW. Zabytki metalowe wymagające szczególnych, bardziej skomplikowanych zabiegów zostały oddane w ręce konserwatorów z Państwowego Muzeum Archeologicznego w Warszawie.

Materiał ceramiczny z sezonów 2017-2019 oraz zabytki metalowe z 2018-2019 są opracowywane w ramach pracy magisterskiej przez członka Rady Fundacji.

Dbamy również o bieżące publikowanie wyników naszych prac. Informacje o odkryciach pojawiają się na stronie internetowej oraz na oficjalnym profilu na Facebooku Fundacji.

W 2019 roku zostały opublikowane dwa artykuły prezentujące wyniki badań prowadzonych przez Fundację:

- Lewoc, I. - *Sprawozdanie z badań wykopaliskowych na cmentarzysku grupy olsztyńskiej w Wólce Prusinowskiej, stan. I, pow. mrągowski w latach 2017-2018*, "Komunikaty Mazursko-Warmińskie" nr 1(303), s. 148-152
- Lewoc, I., Radzikowska, M., Niemczak, K. - *Terra Desolata? Galindia w XXI w. – archeologia i edukacja na przykładzie badań w południowej części powiatu mrągowskiego*, „Archeologia Żywa” 4 (74), s. 32-37

Informacje nt. badań naukowych Fundacji prezentowane są również podczas wystąpień warsztatowych i konferencji naukowej:

- 30.03.2019 wykład popularnonaukowy w GOKSiR Piecki pt. *Tajemnice pieckowskiej ziemi okiem archeologa* (I. Lewoc)
- 23.05.2019 wystąpienie na Warsztatach Bałtyjskich w Olsztynie, referat pt. "Nowości z przeszłości – czyli o poszukiwaniach, wykopaliskach i edukacji na ziemi mrągowskiej" (I. Lewoc)
- 9-13.12.2019 konferencja *Przeszłość ma przyszłość! / The Past Has a Future! Konferencja na 100-lecie archeologii w Instytucie Archeologii Uniwersytetu Warszawskiego (9-13.12.2019 r.)* - prezentacja plakatu podczas sesji posterowej pt. *Cmentarzysko grupy olsztyńskiej w Wólce Prusinowskiej, stan. 1, pow. mrągowski* (I. Lewoc, K. Niemczak)

II.3. Informacje o prowadzonej działalności gospodarczej:

W ramach prowadzonej działalności gospodarczej Fundacja realizowała działania edukacyjne podczas XIII Jarmarku Średniowiecznego na Świętego Jakuba w Kętrzynie oraz warsztaty edukacyjne dla dzieci z jednej z warszawskich szkół.

W 2019 r. w ramach działalności gospodarczej przeprowadzono/zrealizowano:

- 9 warsztatów dla przedszkoli i szkół za zakresu archeologii i historii
- stanowisko archeologiczne na Piknik Średniowieczny *Kiedy Bródno było grodem*
- 3 stanowiska z zakresu archeologii i nowych technologii podczas Pikniku *Niezapominajki*
- przygotowanie dokumentacji rysunkowej zabytków

III. ODPISY UCHWAŁ ZARZĄDU

- Uchwała z dn. 10.06.2019 r. w sprawie przeznaczenia zysku za 2018 r. na działalność statutową w 2019 r.

IV. INFORMACJE FINANSOWE

IV.1 Informacja o wysokości uzyskanych przychodów

Wysokość przychodów uzyskanych z działalności statutowej Fundacji w okresie sprawozdawczym 35 825,35 zł stanowiły:

- darowizny: 8 825,35 zł
- dofinansowanie z Fundacji PZU projektu pt. *"Jestem stąd - działania edukacyjne i kulturalne promujące różnorodność dziedzictwa regionu Mazur"*: 27 000,00 zł

Wysokość przychodów uzyskanych z działalności gospodarczej: 9 469,00 zł

Łączne przychody ogółem: 45 294,35 zł

IV.2 Informacja o poniesionych kosztach

Koszty realizacji działań statutowych w ramach działalności nieodpłatnej pożytku publicznego: 39 381,22 zł

Koszty realizacji działań statutowych w ramach działalności gospodarczej: 4 601,80 zł

Łączne koszty organizacji ogółem: 43 983,02 zł

IV.3 Zatrudnienie i wynagrodzenia

W okresie sprawozdawczym Fundacja nie zatrudniała pracowników etatowych.

W okresie sprawozdawczym Fundacja zatrudniała 18 pracowników na podstawie umów cywilno-prawnych

Fundacja nie wypłacała nagród, premii i innych świadczeń.

Członkowie Zarządu nie otrzymują wynagrodzenia z tytułu pełnionej funkcji.

Członkowie Rady Fundatorów nie otrzymują wynagrodzenia z tytułu pełnionej funkcji.

IV.4 Informacja o pożyczkach

W okresie sprawozdawczym Fundacja nie zaciągała pożyczek.

IV.5 Informacja o kwotach ulokowanych na rachunkach bankowych.

Wartość inwestycji krótkoterminowych na dzień 31.12.2019 wynosi: 9 773,56 zł

Są to środki ulokowane na rachunkach bankowych prowadzonych przez Volkswagen Bank Polska S. A.

IV.6 Dane o działalności zleconej Fundacji przez podmioty państwowe i samorządowe:

Nie wystąpiły.

IV.7 Informacja o rozliczeniach Fundacji z tytułu ciężących zobowiązań podatkowych:

W okresie sprawozdawczym Fundacja nie była zobowiązana składać żadnych deklaracji i zeznań podatkowych.

IV.8. Informacja o przeprowadzonych kontrolach.

W okresie sprawozdawczym Fundacja nie była poddawana żadnym kontrolom.